

Prvé stretnutie Pracovnej skupiny poľnohospodárskych a potravinárskych komôr krajín V4 pre oblasť trhu s jablkami

Komuniké

Na zasadnutí Poľnohospodárskych komôr Vyšehradských krajín, ktoré sa konalo 5. a 6. februára 2019, sa naše komory vzhľadom na situáciu na trhu, ku ktorej došlo v minulom roku, vzájomne dohodli na vytvorení pracovnej skupiny pre jablká. V tejto súvislosti sa stretli experti Agrárnej komory Českej republiky (AKČR), Národnej rady poľnohospodárskych komôr v Poľsku (KRIR), Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory (SPPK) a Maďarskej poľnohospodárskej komory (NAK) 22. mája 2019 v budove parlamentu v Budapešti, aby prediskutovali situáciu na trhu s jablkami krajín V4 a predložili návrhy na jeho riešenie. Toto komuniké zahŕňa výsledok stretnutia.

V mnohých členských štátoch je sektor ovocia v dôsledku kombinácie nepriaznivých trhových faktorov vo veľmi zložitej situácii. Táto situácia na trhu je kombinovaným dôsledkom, okrem iného, uzavretia ruského trhu pre vývoz jabĺk v EÚ, drastického zníženia cien v dôsledku minuloročnej nadmernej ponuky a rastúcich výrobných nákladov.

Problémom nie je len to, že ruský trh je stále uzavretý pre vývoz ovocia a zeleniny z EÚ, ale aj preto, že od roku 2014 sa nenašiel žiadny nový alternatívny trh, ktorý by mohol absorbovať podobné množstvo ovocia a zeleniny.

V posledných rokoch toto odvetvie vynaložilo veľké úsilie na zvrátenie situácie vrátane silných marketingových aktivít na otvorenie nových trhov, zvýšenia diverzifikácie trhu a hľadanie nových perspektívnych odrôd. Napriek týmto aktivitám a vzhľadom na veľmi nepriaznivú súčasnú situáciu na trhu je odvetvie opäť vystavené vážnej kríze. Produkcia jabĺk bola v celej EÚ mimoriadne dobrá. Európska produkcia jabĺk sa odhaduje na 12,6 milióna ton, čo je rekordný výnos za posledné roky a čo predstavuje 36 %-ný nárast v porovnaní s minulým rokom.

Kvôli nadprodukcii sa trh presúva smerom jablkám určeným na priemyselné spracovanie, kde nie je dostatočný priestor na správne oceňovanie, čo určuje aj cenovú úroveň trhu s jablkami určenými na priamu spotrebu.

Na začiatku novej sezóny výrazne poklesli ceny európskych jablák. Pokles cien sa medzi členskými štátmi a druhmi ovocia líši, je však jasné, že priemerná cena jablák je od novembra minulého roka oveľa nižšia ako priemer za posledné roky. Túto situáciu ešte zhoršuje skutočnosť, že zásoby jablák v Európe sú stále mimoriadne vysoké. Okrem toho v krátkodobom horizonte sa pre producentov nepredpokladajú priaznivejšie podmienky predaja.

Súčasný problémy na trhu však prevažujú nad možnosťami, ktoré ponúka súčasná spoločná organizácia trhu, ktorá nie je schopná poskytnúť výrobcom dostatočnú podporu na riešenie súčasnej trhovej krízy.

Odporúčame, aby nová SPP a jej podporná schéma:

- Podporovala rozvoj a fungovanie spravodlivých zmluvných systémov medzi pestovateľmi a spracovateľmi.
- Umožnila samoobmedzenie výroby. Produkcia jablák by sa mohla znížiť s cieľom dosiahnuť vyvážené trhové podmienky.
- Podporovala vytváranie spracovateľov orientovaných k potrebám pestovateľov.
- Odporúčame zavedenie cenového vzorca, ktorý by stanovil minimálnu nákladovú cenu, pod ktorú by jablká nemohli byť uvedené na trh.
- Podporovala spustenie spoločného programu financovaného z fondov EÚ a podporujúceho spotrebu v krajinách EÚ, ako aj v tretích krajinách a tým prispela k rozmachu medzinárodnej spotreby a exportu.
- Je neakceptovateľné, že také množstvá jablák, ktoré výrazným spôsobom ovplyvňujú podmienky na trhu, sú umiestnené na trhoch EÚ z vonkajších trhov s preferenčnými kvótami (pozri dovoz z Ukrajiny).

Vzhľadom na veľmi nízke ceny, ťažkú finančnú situáciu pestovateľov a skutočnosť, že hľadanie ďalších alternatívnych trhov je časovo náročné, naše krajiny naliehajú na Európsku komisiu, aby čo najskôr sprístupnila dodatočné zdroje pre sektor ovocia a podporila európskych pestovateľov jablák prostredníctvom mimoriadnych intervenčných opatrení.

S cieľom chrániť záujmy našich výrobcov sa naše komory zaväzujú k ďalšej odbornej konzultácii a koordinovanej činnosti, v rámci ktorej naliehame na pokračovanie spolupráce aj na úrovni pracovnej skupiny a toto komuniké a naše návrhy pošleme našim zástupcom na národnej úrovni, ako aj zástupcom EÚ.

.....
Zdeněk Jandejsek , v.r.
Prezident AKČR

.....
Robert Nowak, v.r.
člen Predstavenstva KRIR

.....
Emil Macho, v.r.
Prezident SPPK

.....
Balázs Szabó, v.r.
riaditeľ odboru zahraničných vzťahov
a obchodu NAK